

Dr. Veres András:
AZ EGYHÁZ FELADATA A CSALÁD VÉDELME

XVII. CSALÁDKONGRESSZUS
Máriabesnyő, 2010. nov. 11-13.

Bevezetés:

- ✓ több okunk is van rá, hogy tematikus évet hirdessünk a család érdekében
 - ösztársadalmi szinten tapasztaljuk a családi élet válságjeleit
 - egyre kevesebb házasságot kötnek; sok a válás
 - egyre kevesebb gyermek születik
 - a gyermekek közel fele házasságon kívül születik
 - az Egyház feladata az alapvető emberi értékek védelme
 - elterjedt vélemény: a házasság és a család társadalmi termék
 - jogi támadások létében kérdőjelezzik meg a családot
 - társadalmi szinten elfogadottá váltak:
 - nem szentségi házasság (polgári házasságkötés)
 - csupán együttélés
 - szingli életforma
 - az Egyházat ért támadások oka is részben erre vezethető vissza, mert védi az alapértékeket (házasság, család, élet, stb.)
 - *Az Egyháznak védelmeznie kell az embert, az emberi természet lerombolásával szemben (XVI. Benedek 2008. dec. 22.).*
 - az emberi lét válságának gyökereire rá kell világítanunk
- ✓ a családok felé irányuló lelkipásztorkodás még mindig nem általános
 - gyökeresen változtatnunk kell a pasztorális gyakorlaton
 - a figyelemfelkeltésen túl új lendületet kell adnunk e munkának
 - a gyermekek nagy része nem kap vallásos nevelést a családban
 - a lelkipásztor, a hitoktató nehéz feladat előtt áll a hitoktatás kezdetén (alapismeretek hiányoznak)
- ✓ egyházi és nemzeti feladatot kell benne látnunk
 - a szentségi élet visszaszorulóban van
 - hiányzik a szentségi házasság
 - nem élnek a családok vallásos életet
 - M.o. lakossága 10 millió alá csökken(t)
 - *Ma egyharmaddal kevesebben születnek, mint amennyi a népesség újratermeléséhez kellene (KSH).*
- ✓ pozitív jel: egy európai felmérés szerint a magyar fiatalok nagyobb része a családi életet tartja az élet legnagyobb értékének

Krízisben a család?!

- ✓ számos (politikai, társadalmi, gazdasági, kulturális, erkölcsi) krízis közepette legtragikusabb a családoké
 - túlzás nélkül állíthatjuk, a család krízise a többi baj forrása
- ✓ már a jogi védelmet is nélkülözniük kell a családoknak
 - állandósultak a jogi természetű támadások a házasság és a család ellen

- korábban is volt ideológiai természetű támadás
- ma főként liberális irányultságúak ezek a támadások
- ✓ egészséges családok nélkül nincs egészséges társadalom!
- ✓ a korunk társadalmi viszonyaiból származó nehézségek
 - a több generációs családok felbomlása
 - új női ideál (szingli)
 - az anyaság és a nőiség szétválasztása
- ✓ II. János Pál pápa a *fény és a sötétség* fogalompárral írja le a család krízisét (FC 6.)
 - *A család ma – sajátosságait tekintve – kétféle: pozitív sajátosságai a világban működő Krisztus üdvösségének, a negatívak az Isten szeretetével szembeszegülő ember tagadásának jelei. ... Abban a történelmi helyzetben tehát, amelyben a család ma él, a fény és a sötétség egyaránt jelen van.*
- ✓ a család krízisének legáltalánosabb okai:
 - házasság krízise (munka, válás, gyakori lakóhely változtatás)
 - erkölcsi krízis (hűség, abortusz, fogamzásgátlás, lombikbébi)
 - hitnek a krízise (szeretet, megbocsátás, áldozatvállalás)
 - szociális helyzet krízise (igazságtalanság, szolidaritás hiánya, nagycsalád - szegénység)
- ✓ viszont a család kiszolgáltatottsága, sebezhetősége, társadalmi labilitása új lehetőséget is hordoz magában, mert alkalmat ad:
 - a belső személyes kapcsolatok megerősítésére
 - családi civil szervezetek létrehozására
 - egy tudatosabb értékválasztásra

A család a társadalom életadó alapsejtje

- ✓ a házasság Isten tervében a **személyek közösségének** legelső formája
 - *Nem jó az embernek egyedül lenni (Ter 1,26-28).*
 - a Teremtő munkatársaivá lesznek az élet továbbadásában
 - a házastársi szeretetet szentségi kegyelemmel erősíti
- ✓ Isten tervében a család az **élet és a szeretet bölcsője**
 - az ember a családban tanulja meg a szeretetet és a hűséget
 - megtanulja, mit jelent szeretni és szeretve lenni
 - vagyis mit jelent személynek (embernek) lenni
 - a család a **személyek közötti** kapcsolatok elsőrendű helye
 - a személyiség kibontakozásának alapvető helye
 - a másokkal való közösségre és a másokért való önátadásra tanít
 - itt szembesül a maga egyszeri és megismételhetetlen rendeltetésével
- ✓ a családban tapasztalja meg az ember a **közösséget**
 - a család az első számú emberi *társadalom*
 - a család méretű közösség ellen tud állni minden individualista és kollektivisták törekvésnek

- erős családok nélkül a nemzetek erejüket veszítik
- a család a társadalmi felelősség és a szolidaritás iskolája
- ✓ határozottan állítani kell a **család elsőbbségét** a társadalomhoz és az államhoz képest!!!!
 - hiszen természeténél fogva is előbb van a család
 - a család feladatai is fontosabbak a társadaloménál
 - a társadalom és az állam van a családért!
 - az államnak tilos kivenni a család kezéből annak sajátos feladatait
 - az államnak kötelessége támogatni a családokat
- ✓ a család az egyre inkább individualizálódó társadalomban a legfontosabb közösségi létforma
 - a szeretet szüntelen dinamizmusában alakítja ki a közösségi életérzést
 - mindenféle érdeket nélkülöző közösség, ahol csak a szeretet él
 - szeretetből az ingyenesség jegyében megélt kapcsolatok jönnek létre
 - a család pusztá léte is leleplezi a társadalom hiányosságait és ellentmondásait
 - a családot nem a termelékenység és a funkcionalitás élteti
- ✓ a család szeretetében különös módon részesülnek az **idősek**
 - az ő jelenlétük a családban igen nagy érték
 - a társadalom jólétének is a forrásai az idősek (munka, felelősségvállalás, kitartás)
 - nem kirekeszteni őket az életből
 - az idősek *még öreg korukban is gyümölcsöt teremnek (Zsolt 92,15)*
 - az idősek társasága az élet nagyon fontos iskolája
- ✓ az ember szeretetre van teremtve, nem képes szeretet nélkül élni
 - két ember kölcsönös odaajándékozása nem redukálható érzésekre, érzelmekre, még kevésbé ezen érzelmek kizárólag szexuális kifejezésére
 - korunk sok szempontból relativizálja a szeretetet
 - hiányoznak a *teljes önátadás*, az *egység* és a *hűség* karakterjegyei
- ✓ a **nemi identitás** nem csupán kulturális és társadalmi produktum
 - mindenkinek feladata felismerni és elfogadni saját szexuális identitását
 - a testi, viselkedésbeli és lelki *különbségek* és ezek egymást *kiegészítő* jellege a házasság javára és a családi élet kibontakozására irányul
 - a szexuális identitás objektív jellegű, ennek szubjektív értelmezése kóros magatartásra vall
- ✓ a házastársi szeretet természete megköveteli a házassági kapcsolat **tartósságát és felbonthatatlanságát**
 - ez nem bízható egyedül az egyes személyek szándékára és kötelességérzetére (a házastárs, de a gyermekek miatt sem)
 - társadalmi és jogi intézményként *is (!)* megerősítendő és támogatandó
 - közösségi természetének alapvető követelményéből fakad

- ✓ az **együttélések** számának radikális emelkedése az egyéni választás szabadságának hamis felfogásán alapul, valamint azon a felvetésen, miszerint a házasság és a család teljességgel magánügy
 - *Mi értelme lehet egy olyan szerelemnek, amelyben a személyek nem kötelezik el magukat, és ezzel a másikba, önmagukba vagy a jövőbe vetett bizalom hiányát nyilvánítják ki (KEK 2390)?*
 - *az emberi szerelem a személyek közti teljes és végleges odaadását kívánja meg (KEK 2391)*
 - a gyermekek javát teljesen figyelmen kívül hagyják
 - a család primér eszközévé lesz valamennyi személy integráns fejlődésének és a társadalmi életbe való pozitív betagozódásnak
- ✓ *A család több pusztá jogi, társadalmi, gazdasági alapegységénél: a szeretet és a szolidaritás közössége, amely egyedülálló módon alkalmas a társadalom és tagjai számára alapvető kulturális, erkölcsi, társadalmi lelki és vallási értékek átadására és közvetítésére (Carta dei diritti della famiglia).*

A család a társadalmi élet meghatározó szereplője

- ✓ a szolidaritás a család szeretetre épülő természetéből fakad
 - a család tagjai között is
 - családok egymás között is
 - a család és a társadalom között is
- ✓ a családok a **politikai cselekvésnek** nem lehetnek pusztán a tárgyai
 - a családok vegyenek részt alanyi módon is a politikában
 - segítsék elő, hogy a törvények pozitív módon támogassák és védjék a család jogait
 - a *családpolitikának* a társadalom formálásában fő szerepet kell kapnia
 - joguk van társulásokat, intézményeket létrehozni a hatékony és megfelelő szerepvállalás és érdekérvényesítés érdekében
- ✓ a család és a **gazdasági élet** között szoros kapcsolat áll fenn
 - régen a család volt a termelés alapegysége
 - a javak előteremtése és cseréje ma is a családok életének fontos része
 - a megtermelt/vásárolt javak szétoztása nem a piac, hanem a szeretet és a szolidaritás logikája szerint történik a családban
 - a munkanélküliséggel sújtott család nem tudja megvalósítani alapvető céljait
 - a család alapításához és fenntartásához az ember munka által szerzi meg a szükséges eszközöket
 - a munka meghatározó szerepet tölt be a személyiség fejlődésében is
 - kívánatos olyan családi jövedelem kialakítása, amely elegendő a család fenntartásához és méltó életkörülményeinek kialakításához
 - a jövedelemnek lehetővé kell tenni a megtakarítást is, amely a család szabadságának/önállóságának egyfajta garanciája

- a család és a munka viszonyában különleges figyelemmel kell lenni a nők *családban végzett* munkájára
- a gondozás munkája a család tagjainak életminőségét javítja

A társadalomnak a családot kell szolgálnia

- ✓ a család és a társadalom helyes viszonyának kialakításában elsődleges szempont a **család elsőbbségének** elismerése
 - a politikai és törvényhozó tevékenység őrizze meg a *család értékeit*:
 - a család bensőséges életét
 - az együttélés elősegítését
 - a születendő élet tiszteletét
 - a gyermeknevelés szabadságát
 - a szubszidiaritás elve érvényesüljön a kapcsolatukban
- ✓ hiteles és hatékony **családpolitikát** kell kialakítani a társadalomnak
 - első, lényegi és megkerülhetetlen lépés elismerni a *család, mint házasságra lapozott természetes közösség* voltát
 - ez világos választóvonalat húz a család és a többi együttélési forma közé
 - a család elsőbbségét elismerve az állam visszautasít minden **individualista elméletet**, vagyis elismeri:
 - a személy alapvető családi dimenzióit
 - személyi, kulturális, erkölcsi, gazdasági, politikai vonatkozásait
 - az **élet iránti felelősségteljes nyitottság** társadalmi és gazdasági kincs
 - társadalmi és gazdasági szükségszerűség, hogy ismét a fiatal generáció elé állítsuk a család és a házasság szépségét (XVI. Benedek: Caritas in veritate)
 - az államok arra hivatottak, hogy olyan politikai intézkedéseket eszközöljenek, amelyek elősegítik az egy férfi és egy nő közötti házasság által megalapozott családnak, a társadalom alap- és életsejtjének *középpontba kerülését és sérthetetlenségét*

Befejezés:

- ✓ a család az emberi létezés alapvető és szükséges formája
 - antropológiai, lélektani, erkölcsi és szociológiai okok magyarázzák
 - nincs olyan közösség, amely pótolni tudná a személyiség formálásának ezt az iskoláját
- ✓ a társadalom sem tud létezni az apró kohéziós erők (családok) nélkül
 - a család személyessége semmivel sem pótolható
 - a társadalom is csak akkor működőképes, ha a család sajátosságai hatják át kapcsolatrendszerét
 - a család a társadalom előiskolája (Tettamanzi: La famiglia via della Chiesa 69. old.)
- ✓ a család állandóan nyitott a társadalom, a nagyobb közösség felé

- a család építi be a következő nemzedékbe a társadalmi motivációkat: hazaszeretet, nemzeti tudat, önzetlenség, munkaszeretet, szorgalom, emberszeretet, szolidaritás, szubszidiaritás
- ✓ a társadalom nem tudja átvenni a család feladatait
 - természeténél fogva képtelen erre
 - nem is lenne kívánatos
- ✓ a család társadalomban elfoglalt helyzete nagyban befolyásolja és meghatározza a család identitását
 - *Mivel Isten terve szerint a család az élet és a szeretet bensőséges közössége, ezért feladata, hogy egyre inkábbazzá váljon, ami; ti. az élet és a szeretet közösségévé, egy olyan törekvésben, amely mint minden teremtett és megváltott valóság Isten Országában fog beteljesedni (FC 17).*